

Taula de contingut

5.	La inseguretat alimentària: cap a un repte global creixent	2
5.1.	Impacte de la guerra a Ucraïna: l'augment de preus i l'escassetat d'aliments.....	2
5.2.	Increment de la inseguretat alimentària: el risc de tensions socials	7
5.3.	Mesures per a fer front a la crisi alimentària	9
5.4.	Els riscos alimentaris a Catalunya	11

5. La inseguretat alimentària: cap a un repte global creixent

5.1. Impacte de la guerra a Ucraïna: l'augment de preus i l'escassetat d'aliments

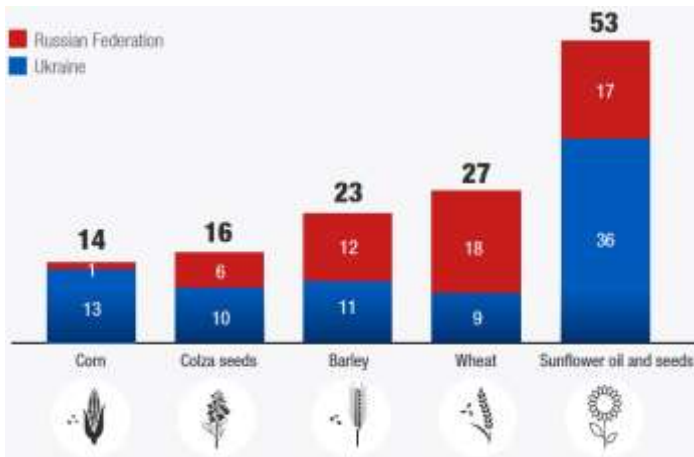
La crisi de la COVID-19 va agreujar la fragilitat dels sistemes agroalimentaris i les desigualtats entre països. A aquesta crisi es van sumar, l'any 2020 i 2021, dos episodis consecutius del fenomen climàtic de La Niña, amb greus episodis de sequera, cosa que va afectar les collites tant a Amèrica com a Europa. Els nivells dels preus del blat i el blat de moro el 2021 es van situar entre un 40% i un 50% més alts que el preu mitjà de la darrera dècada, i els preus en conjunt dels aliments van augmentar un 30%, segons la FAO. De resultes, aquest organisme estima que en el bienni 2020-2021 el nombre de persones amb fam crònica al món va augmentar en 150 milions.

La guerra entre Rússia i Ucraïna ha impulsat encara més l'increment del preu dels aliments, en ser dos dels principals productors de cereals i de fertilitzants, i d'energia, en el cas de Rússia (vegeu l'apartat 4.1). Alhora, els fenòmens climàtics extrems, més freqüents i greus, estan pertorbant les collites arreu del món. En aquest sentit, l'Organització Meteorològica Mundial va alertar el passat setembre que el 2022 podria patir el tercer episodi consecutiu del fenomen climàtic de La Niña.

Ucraïna i Rússia són grans productors de cereals: en conjunt, el 2020 van representar el 53% de la quota del comerç mundial de l'oli i les llavors de gira-sol, el 27% del blat, el 23% de l'ordi, el 16% de les llavors de colza i el 14% del blat de moro¹⁰⁸.

¹⁰⁸ UNCTAD (2022): [*The impact on trade and development of the war in Ukraine*](#).

Figura 30. Quota de comerç mundial de cereals d'Ucraïna i Rússia (% , 2020)

Font: UNCTAD, 2022

La guerra va provocar el tancament dels ports ucraïnesos i va impedir la circulació de tots els vaixells comercials al mar interior d'Azov i al mar Negre. A Ucraïna no hi ha mitjans de transport alternatius al marítim, com el transport ferroviari o per carretera: al voltant del 90% de les exportacions de gra ucraïnès es transportaven per mar abans de la guerra. La mediació de l'ONU i Turquia el mes de juliol de 2022 va permetre un acord entre Rússia i Ucraïna per desbloquejar les exportacions de cereals ucraïnesos. Tanmateix, tal com va posar-se de manifest amb el bombardeig al pont que uneix el continent amb la península de Crimea, l'amenaça que Rússia torni a bloquejar la sortida de vaixells no es pot descartar.

«No hi haurà una solució real al problema de la seguretat alimentària mundial si no es recupera la producció agrícola d'Ucraïna i la producció d'aliments i fertilitzants de Rússia i Belarús en els mercats mundials malgrat la guerra».

Antonio Guterres, secretari general de l'ONU

A més, el conflicte està interferint en la capacitat dels agricultors per a preparar els camps, plantar les llavors i fertilitzar els cultius, cosa que probablement donarà lloc a volums encara més baixos la propera temporada de collita. En la temporada 2022-2023, la collita decreixerà més d'un 28% a Ucraïna, segons EOS Data Analytics i experts en agricultura. A això cal sumar la superfície agrícola de les zones ocupades o en disputa, cosa que fa augmentar la potencial pèrdua fins a un terç. Per tipus de cultiu, els que més pateixen són el blat, l'ordi i el gira-sol¹⁰⁹.

¹⁰⁹ Gutiérrez, H. (2022): *Rússia se lleva por delante un tercio del granero ucranio*. Disponible en la pàgina 42 de l'edició impresa d'El País del 7 de novembre de 2022.

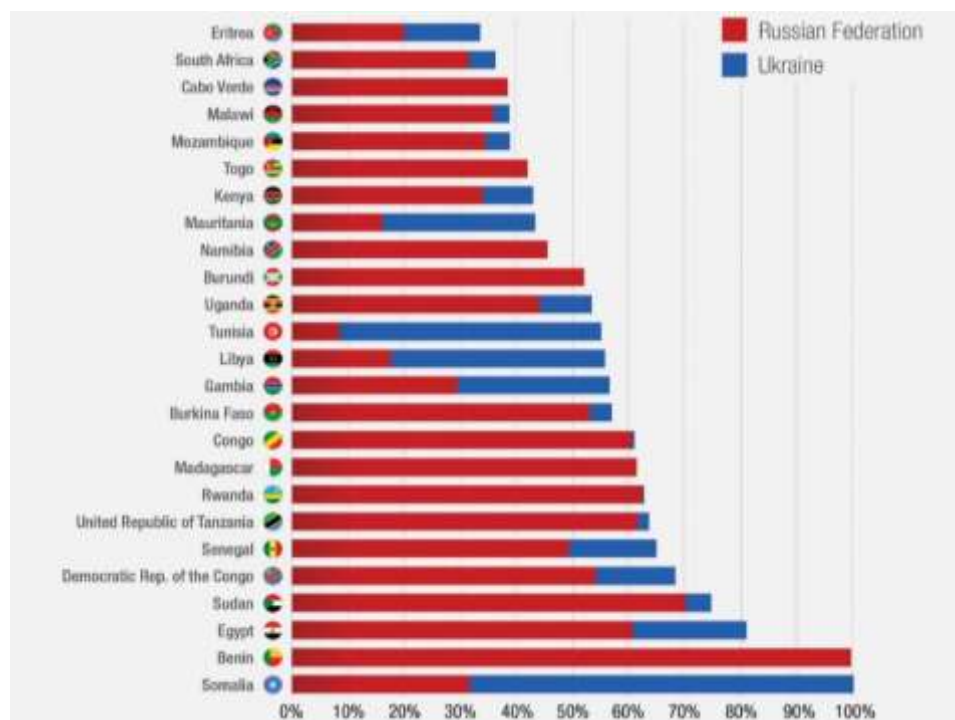
Com a conseqüència de la guerra, els preus mundials del blat i del blat de moro van assolir màxims històrics entre el març i l'abril de 2022. Tot i que els preus s'han moderat, el preu del blat continua alt respecte als nivells del període de 2016 a 2020, mentre que el preu del blat de moro es manté un 12% per sobre dels preus existents fa un any; i l'índex de preus dels aliments de la FAO continua en nivells històricament alts: al voltant d'un 40% més alt que la mitjana del 2020. El preu dels fertilitzants, però, pràcticament no s'ha corregit i es manté en màxims històrics (vegeu el requadre 7).

La seguretat alimentària europea no està amenaçada a la UE, ja que és exportadora neta d'aliments. Ucraïna, tot i ser un soci comercial important, només representava el 4,9% del total de les importacions agroalimentàries de la UE el 2021 (quart país d'origen de les importacions de la UE, després del Regne Unit, el Brasil i els Estats Units) i Rússia en representava l'1,5% (20è país del rànquing). No obstant això, Europa té una gran dependència de certs productes: el 88% de l'oli de gira-sol d'Europa, el 57% del blat de moro, el 41% de la colza, i el 26% de la mel van procedir d'Ucraïna el 2021.

La seguretat alimentària, en canvi, no està garantida a l'Àfrica. L'ONU alerta que la situació és particularment greu a 18 països de l'Àfrica. El mercat del blat exemplifica la dependència que tenen de Rússia i Ucraïna molts països africans, on els cereals són aliments indispensables per a la dieta africana, bàsicament per a elaborar pa i preparats alimentaris. Entre 2018 i 2020, l'Àfrica va importar blat procedent de Rússia i Ucraïna per valor de 5.100 milions de dòlars, la qual cosa va suposar el 50% del total importat de blat. Fins a 25 països africans importaven més d'un terç del seu blat d'aquests dos països i 15 n'importaven més de la meitat, d'entre els quals es trobaven països amb gruixos importants de població com Egipte, que va haver de sol·licitar suport a l'FMI per fer front a la crisi provocada per la guerra, o el Sudan¹¹⁰.

¹¹⁰ UNCTAD (2022): [*The impact on trade and development of the war in Ukraine*](#).

Figura 31. 25 principals països africans dependents del blat procedent de Rússia i d'Ucraïna (% sobre el total importat)

Font: UNCTAD, 2022

A banda dels països del continent africà, hi ha altres països molt dependents de la importació de cereals d'Ucraïna, també especialment del blat. Al Líban, per exemple, el 90% del blat consumit procedia d'Ucraïna; Turquia, Malàisia, Indonèsia, Bangladesh o el Pakistan també eren grans importadors de blat ucraïnès. En el cas de la Xina, al voltant d'un terç de les importacions de blat de moro procedien d'Ucraïna, utilitzat fonamentalment per a alimentar la cabanya porcina més gran del món.

El xoc provocat en el mercat mundial de l'alimentació ha portat diversos països a imposar restriccions al comerç per protegir el mercat intern, una mesura molt similar a la que es va dur a terme amb els productes mèdics arran de l'esclat de la COVID-19. Un total de 29 països han imposat quotes o la prohibició total d'exportar algun producte alimentari durant 2022. Per exemple, l'Afganistan ha prohibit exportar blat; Algèria pasta i derivats del blat; el Camerun cereals i olis vegetals; Ghana blat de moro i soja; l'Índia blat i derivats, sucre i certs tipus d'arròs; i Rússia sègol, ordi, blat de moro, llavors de gira-sol i colza. Per la seva banda, la Xina, Corea del Sud, el Kirguizistan, Rússia i Ucraïna han imposat restriccions al comerç dels fertilitzants¹¹¹. Les restriccions a l'exportació d'aliments tenen repercussions desastroses i imprevistes per a les

¹¹¹ Laborde, D. (2022): [Food & Fertilizer Export Restrictions Tracker](#).

poblacions vulnerables dels països importadors d'aliments, ja que fan augmentar els costos i agreugen la inseguretat alimentària.

Requadre 7. El cas dels fertilitzants

Els fertilitzants són un component essencial de la producció d'aliments: s'estima que el percentatge mitjà del rendiment de les collites atribuït als fertilitzants oscil·la entre el 50 i el 60%. La seva disponibilitat és essencial per al subministrament mundial d'aliments: l'Índia i el Brasil (el tercer i el quart productor mundial d'aliments) importen gairebé el 70% de tots els fertilitzants utilitzats, mentre que la UE utilitza fertilitzants en el 75% de les hectàrees agrícoles. Els principals fertilitzants són els nitrogenats, els potàssics i els fosforats.

Rússia va ser el primer exportador mundial de fertilitzants nitrogenats, el segon proveïdor de fertilitzants potàssics i el tercer de fertilitzants fosforats el 2021.

La cadena de subministrament dels fertilitzants ha patit una important sacsejada com a conseqüència de la invasió d'Ucraïna. Tot i això, el mercat dels fertilitzants és susceptible de patir interrupcions principalment per dues raons:

- Accés als minerals: el nitrogen és abundant, però el fosfat i la potassa es concentren en pocs països. Els principals exportadors de fosfat (el Marroc, Egipte i Jordània) representen el 39% de les exportacions de fertilitzants fosfatats; mentre que només tres països (el Canadà, Belarús i Rússia) concentren dos terços de les exportacions de fertilitzants potàssics.
- Costos de les matèries primeres: la volatilitat dels costos de les matèries primeres per a la fabricació de fertilitzants, sobretot de l'energia, fa que el mercat sigui susceptible de patir perturbacions. El gas natural i el carbó són components crucials dels fertilitzants nitrogenats. La patronal Fertilizers Europe calcula que la capacitat de producció europea ha disminuït més d'un 70% el 2022 a causa del preu del gas.

Els preus dels fertilitzants el 2022 estan en màxims històrics. Com a resultat, alguns agricultors han modificat els seus cultius, prioritzant els que requereixen menys fertilitzants, com la soja, mentre que d'altres han reduït la collita. Això ha comportat una davallada de l'oferta de cultius rics en fertilitzants, cosa que ha agreujat els problemes de subministrament d'aliments.

Les sancions imposades a Rússia i Belarús han empès països com l'Índia i el Brasil a obtenir fertilitzants d'altres proveïdors. A més, en resposta a les sancions econòmiques dels països occidentals, Rússia ha imposat restriccions a les exportacions de fertilitzants nitrogenats.

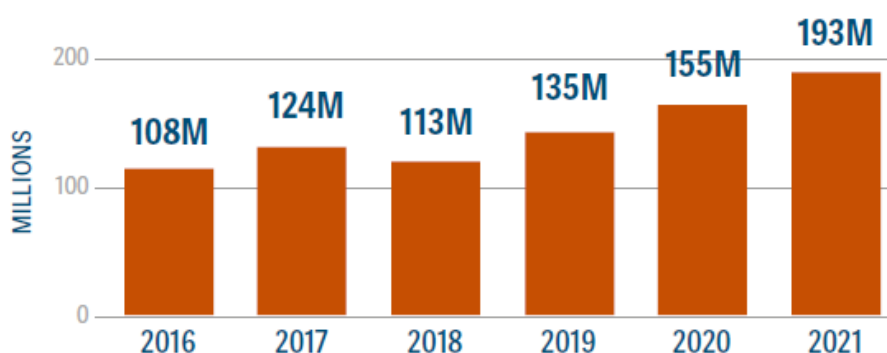
Fonts: FAO (2022): [Technical Briefing to FAO Members on the impact of COVID-19 and the War in Ukraine on the Outlook for Food Security and Nutrition](#); García, G. (2022): [Bottlenecks in the Fertilizer Industry are a threat to the food supply](#). OEC; García, M. (2022): [El precio de los fertilizantes se triplica tras reducirse un 70% la producción europea](#). El Economista.

5.2. Increment de la inseguretat alimentària: el risc de tensions socials

En total, al món hi havia 768 milions de persones en situació d'inseguretat alimentària el 2021, 193 dels quals en una situació greu (el 2020 n'eren 155 milions). Es preveu que la inseguretat alimentària s'accentui encara més el 2022 i 2023, ja que es poden produir més danys en el subministrament mundial d'aliments al llarg del 2023. El conflicte ha reduït la capacitat de producció agrícola d'Ucraïna, cosa que donarà lloc a volums encara més baixos la propera temporada, i altres factors com l'impacte de fenòmens climàtics extrems, cada vegada més freqüents, poden fer empitjorar encara més les perspectives¹¹².

Les projeccions indiquen que gairebé 670 milions de persones continuaran passant gana el 2030, el 8% de la població mundial, la mateixa xifra que el 2015, quan es van posar en marxa els objectius de desenvolupament sostenible de l'ONU¹¹³.

Figura 32. Població mundial en situació de crisi alimentària o pitjor (milions)

Font: FAO, 2022

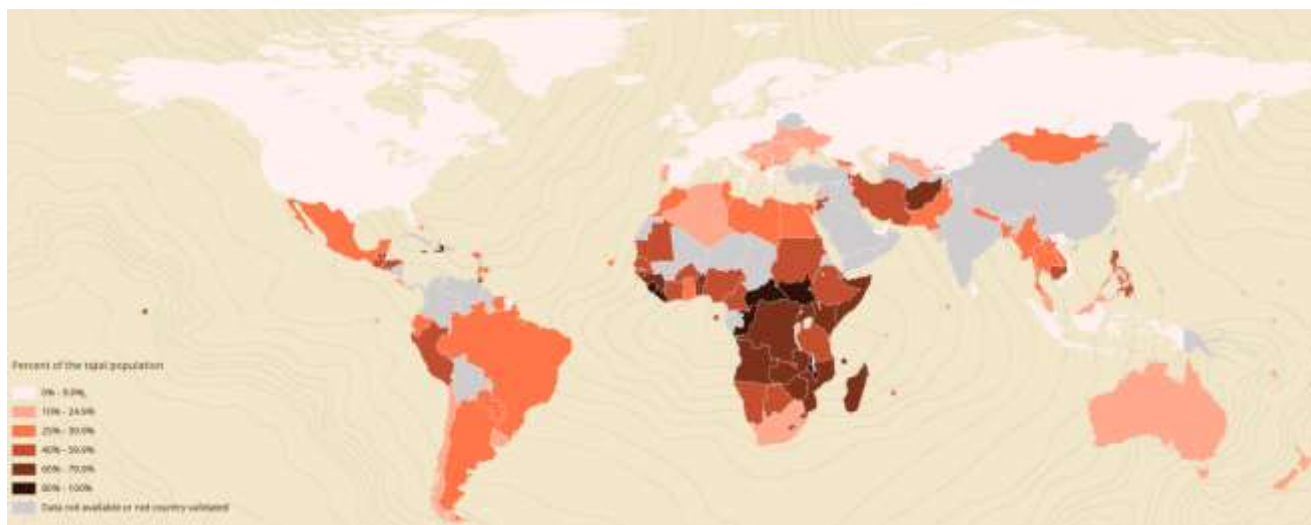
L'encariment dels preus dels aliments ha augmentat el cost de la cistella de la compra. Mentre que als països de renda alta aquest augment de cost és relativament assumible, als països de renda baixa el xoc és molt major. L'Àfrica és la regió més afectada, amb el 23,4% de la població patint una inseguretat alimentària severa, seguida de l'Amèrica llatina (14,2%) i l'Àsia (10,5%)¹¹⁴.

¹¹² McKinsey (2022): [A reflection on global food security challenges amid the war in Ukraine and the early impact of climate change](#).

¹¹³ FAO, IFAD, UNICEF, WFP i OMS (2022): [The State of Food Security and Nutrition in the World 2022](#).

¹¹⁴ FAO (2022): [State of food security and nutrition](#) i [2022 Global Report on Food Crises](#).

Figura 33. Mapa de la inseguretat alimentària

Font: FAO, 2022

Si bé les crisis alimentàries continuen sent impulsades per múltiples causes que sovint es reforcen mútuament, els conflictes (civils o armats) en continuen sent la principal causa, seguida dels xocs econòmics (augment de preus) i de l'impacte de les crisis climàtiques extremes¹¹⁵.

La FAO preveu deterioraments importants al nord de Nigèria, al Iemen, Burkina Faso i el Níger a causa dels conflictes, així com a Kenya, el Sudan del Sud i Somàlia, en gran part a causa de l'impacte de les sequeres i la manca de pluges.

«La inflació dels aliments el juny de 2021 havia assolit el mateix nivell que en el període immediatament anterior a la Primavera Àrab. Aquesta tempesta perfecta es va convertir en un tsunami quan Rússia va envair Ucraïna.»

Michael Tanchum, investigador principal de l'Institut Austríac de Política Europea i Seguretat

En aquest context, i tenint en compte els xocs específics de cada país, el canvi climàtic, l'augment de preus i les restriccions a les exportacions, hi ha un risc potencial de tensions socials i inestabilitat política si no es reverteix la crisi alimentària. De fet, aquesta inestabilitat social i política ja s'està observant a l'Àfrica, especialment als països de la regió del Sahel, i en alguns països asiàtics com Sri Lanka i el Pakistan. Cal recordar que l'augment dels

preus dels cereals el 2010 va ser l'espurna de la Primavera Àrab. En aquest sentit, Tunísia, el país on el 2010 es van iniciar les revoltes que després es van estendre a la resta de nacions àrabs, es troba de nou davant d'una situació crítica. L'escassetat de productes bàsics (importava

¹¹⁵ FAO (2022): [2022 Global Report on Food Crises](#).

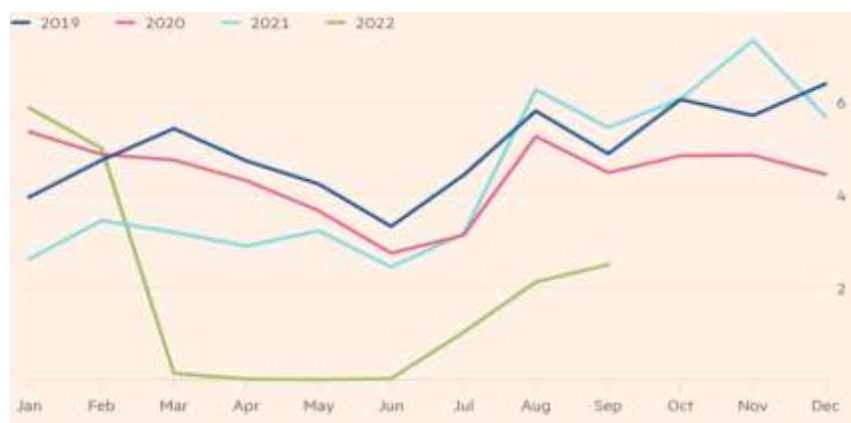
gairebé la meitat del blat i l'ordi de Rússia i Ucraïna) que pateix, l'espiral inflacionista i les dificultats financeres per la manca de divises poden portar el país a fer fallida i a un nou esclat social.

5.3. Mesures per a fer front a la crisi alimentària

Davant l'increment de la inseguretat alimentària global s'han d'accelerar els esforços globals per evitar que continuïn augmentant la fam, la pobresa i l'adveniment de noves crisis socials i polítiques amb conseqüències desastroses. La producció d'aliments i les cadenes de subministrament són vulnerables a fenòmens com els climàtics, els conflictes armats o l'augment dels preus dels aliments. Sense una preparació adequada, aquests fenòmens continuaran soccavant els sistemes agroalimentaris¹¹⁶.

La crisi alimentària provocada per la manca de gra ucraïnès s'ha pogut suavitzar gràcies a l'acord conegut com la Iniciativa del Gra del Mar Negre, signat al juliol, que ha permès recuperar parcialment el comerç del gra ucraïnès pel Mar Negre (vegeu la figura 34) i alleugerir les necessitats de molts països¹¹⁷. Segons la Comissió Europea, gràcies a aquest acord es van poder enviar més de 3,5 milions de tones de productes agrícoles des d'Ucraïna el setembre del 2022. El gra, majoritàriament blat de moro i blat, es va dirigir a l'Àsia (més del 40%, gairebé la meitat a Turquia) i l'Àfrica (16%), així com als països de la UE¹¹⁸.

Figura 34. Exportacions de gra ucraïnès per mesos (milions de tones, 2019-2022)

Font: Financial Times

¹¹⁶ Torero, M. (2022): [El impacto de la COVID-19 y de la guerra en ucrania sobre la seguridad alimentaria: ¿hacia una crisis alimentaria?](#). Anuari Internacional CIDOB.

¹¹⁷ Jalabi, R. i Terazono, E. (2022): [Ukraine grain deal collapse revives fears of bread queues and hunger](#). Financial Times.

¹¹⁸ Consell Europeu (2022): [Food security and affordability](#).

Anàlisi de riscos i tendències globals 2023

A banda d'això, el maig del 2022, la Comissió Europea va presentar un pla d'acció per a establir rutes terrestres alternatives per a transportar aliments provinents d'Ucraïna, el transport dels quals ha estat afectat per les disrupcions als ports del Mar Negre.

Davant les disrupcions a les cadenes de subministrament alimentàries, la cerca de proveïdors alternatius és una de les recomanacions de la FAO. Països productors com l'Argentina i els Estats Units, tot i patir fortes sequeres a principis del 2022 com a conseqüència del canvi climàtic, han permès diversificar el subministrament a moltes nacions i han ajudat a rebaixar els preus dels cereals.

L'FMI, mitjançant la Food Shock Window, ha donat suport econòmic a Benín, Cap Verd, Geòrgia, Moçambic, Tanzània, Zàmbia, Jordània, Moldàvia, el Pakistan i el Senegal des de la invasió russa d'Ucraïna, per enfortir les xarxes de seguretat social i ajudar els països a abordar problemes de balança de pagaments associats a la inseguretat alimentària¹¹⁹.

El Banc Mundial ha destinat fins a 30.000 milions de dòlars a fomentar la producció d'aliments i fertilitzants, millorar els sistemes alimentaris, facilitar el comerç i donar suport a les llars i productors vulnerables. Entre els beneficiaris es troben els països africans més afectats per la crisi alimentària¹²⁰.

La Comissió Europea va aprovar, al novembre de 2022, un paquet d'ajuda humanitària de 210 milions d'euros a 15 països, la majoria dels quals es troben a l'Àfrica subsahariana (com Burkina Faso, el Txad, Sudan o Etiòpia), però també a l'Orient Mitjà (el Iemen, Síria i el Líban), Veneçuela i l'Afganistan. Amb això, el suport global de la UE a la seguretat alimentària mundial pujarà fins als 8.000 milions d'euros entre el 2020 i el 2024¹²¹.

Per al mercat intern, la Comissió Europea va presentar un conjunt de mesures per a reforçar la seguretat alimentària de la UE i donar suport als pagesos davant l'augment dels preus dels aliments, de l'energia i els fertilitzants. D'entre les mesures, destaquen:

- 500 milions d'euros en ajuts per als productors agrícoles europeus.
- Compensacions dels costos d'emmagatzematge dels pinsos destinats a alimentar els porcs.
- Permís de plantar qualsevol cultiu per a l'alimentació humana i animal a les terres en guaret.
- Mapeig dels riscos i vulnerabilitats de la cadena de valor alimentària de la UE.
- Llum verda a la importació de cultius transgènics de soja, colza i cotó, per al sector alimentari i el d'alimentació animal.

¹¹⁹ FMI (2022): [*Global Food Crisis and Food Shock Window*](#).

¹²⁰ Banc Mundial (2022): [*Food Security*](#).

¹²¹ Comissió Europea (2022): [*G20: €210 million in food assistance for most vulnerable worldwide*](#).

5.4. Els riscos alimentaris a Catalunya

Augment de preus de la cistella de la compra

Un dels efectes de la guerra entre Rússia i Ucraïna ha estat l'augment dels preus dels aliments, que ja havien estat pujant des de l'any 2021. Segons dades de l'OCU i de l'INE per a Espanya, la cistella de la compra podria ser de fins a 830 euros més cara a l'any per a una llar mitjana (unitat familiar de 2 adults i 1,5 fills), amb una pujada de preus mitjana de l'ordre d'un 20%. Alguns productes, però, s'han encarit més d'un 50%, com el peix, la carn i algunes hortalisses i verdures, productes bàsics per a una alimentació saludable. Això es pot traduir en un augment de l'obesitat i en problemes nutricionals.

Si bé no es pot parlar d'inseguretat alimentària a Catalunya, la demanda en el Banc d'Aliments ha augmentat un 20% respecte al 2019 (any pre-pandèmic) i la taxa de risc de pobresa o exclusió social arriba al 25,9% de la població a Catalunya el 2021, un percentatge en alça en els darrers anys i superior al de la mitjana de la UE (21,5%), segons l'Idescat.

En aquest sentit, l'índex dels preus dels aliments i begudes no alcohòliques a Catalunya (inclòs en l'IPC) s'ha enfilat des de setembre de 2021, quan se situava en els 99,6 punts, fins als 114,9 de l'octubre de 2022, el registre més alt de la sèrie històrica. Es tracta d'un augment del 15,4% en poc més d'un any, un creixement similar al que s'ha produït en el conjunt dels darrers vuit anys.

Figura 35. Índex d'aliments i begudes no alcohòliques de l'IPC. Catalunya.

Font: Idescat

Diversificació de les importacions de matèries primeres alimentàries arran de la guerra a Ucraïna

Ucraïna és un país molt rellevant per a les importacions de Catalunya, tant de blat de moro com d'oli de gira-sol, ja que n'era el principal proveïdor el 2021 amb el 34,9% i el 43,7%

respectivament del total importat d'aquests dos productes. Les empreses catalanes que importen blat de moro, oli de gira-sol o altres productes provinents d'Ucraïna han diversificat les compres d'aquests productes a altres països que disposen d'aquestes matèries primeres, malgrat que l'acord entre Ucraïna i Rússia per a facilitar les exportacions de gra ucraïnès pel mar Negre ha moderat l'escassetat d'oferta mundial i ha permès als importadors catalans continuar confiant en el mercat ucraïnès.

En el cas del blat de moro, Catalunya ha diversificat les compres principalment important del Brasil, França i els Estats Units. Les compres al Brasil s'han multiplicat per més de tres en el període de gener a setembre de 2022 respecte al mateix període de l'any anterior. El Brasil ha passat de representar el 17,6% del total importat el 2021 al 41,5% durant el període de gener a setembre de 2022, i s'ha convertit en el principal proveïdor de blat de moro de Catalunya, amb la qual cosa ha superat Ucraïna.

Les importacions provinents de França han crescut un 42,9%, mentre que els Estats Units, el principal proveïdor mundial de blat de moro, ha passat a ser el quart proveïdor català (el 2021 no s'hi comprava pràcticament res).

Taula 4. Principals països d'on Catalunya importa blat de moro (gen.-set. 2022)

País d'on Catalunya importa	Volum (milers d'euros) gen.-set. 2022	% s/total	% var. interanual
Brasil	371.867	41,5%	234,3%
Ucraïna	208.703	23,3%	60,6%
França	115.899	12,9%	42,9%
Estats Units	50.219	5,6%	6.790.071,6%
Romania	48.754	5,4%	-7,8%
Canadà	45.538	5,1%	9,0%
Bulgària	19.573	2,2%	*
Lituània	14.765	1,6%	*
Resta	21.245	2,4%	-52,4%
TOTAL	896.565	100%	94,2%

Dades provisionals

*Les importacions provinents d'aquests països en el període de gener a setembre de 2021 van ser nul·les.

Font: ACCIÓ a partir d'ICEX-Estacom

En el cas de l'oli de gira-sol, Catalunya ha diversificat les compres principalment a Bulgària, l'Argentina, França i els Estats Units. En el cas de Bulgària i França, les importacions s'han multiplicat per quatre en el període de gener a setembre, i Bulgària ha passat a ser el principal proveïdor català, per sobre d'Ucraïna. Pel que fa a l'Argentina i els Estats Units, s'importava de tots dos països de forma residual el 2021, mentre que el 2022 (gener-setembre) representen ja, conjuntament, gairebé una quarta part del total de l'oli de gira-sol importat per Catalunya.

Taula 5. Principals països d'on Catalunya importa oli de gira-sol (gen.-set. 2022)

País d'on Catalunya importa	Volum (milers d'euros) gen.-set. 2022	% s/total	% var. interanual
Bulgària	70.192	32,6%	283,4%
Ucraïna	43.231	20,1%	1,5%
Argentina	26.661	12,4%	6.950,5%
França	22.775	10,6%	305,4%
Estats Units	22.115	10,3%	159.316,8%
Sud-àfrica	8.877	4,1%	*
Itàlia	6.779	3,1%	1.008,9%
Bèlgica	3.181	1,5%	2.244,5%
Resta	11.746	5,4%	229,0%
TOTAL	215.558	100%	202,6%

Dades provisionals

*Les importacions provinents d'aquest país en el període de gener a setembre de 2021 van ser nul·les.

Font: ACCIÓ a partir d'ICEX-Estacom